

Közösség Istennel

Időpont: Szentháromság utáni 9. vasárnap, 1955. augusztus 7.

Alapige: II. Mózes 32:4-10.

És [Áron] elvevé kezökből, és alakítá azt vésővel; így csinála abból öntött borjút. És szóltak: Ezek a te isteneid Izráel, a kik kihoztak téged Egyiptom földéről. Mikor látta ezt Áron, oltárt építe az előtt, és kiálta Áron, mondván: Holnap az Úrnak ünnepe lesz! Felkelvén azért másnapon jó reggel, áldozának égőáldozattal és hálaáldozattal is; azután leüle a nép enni és inni; azután felkelének játszani. Szóla pedig az Úr Mózesnek: Eredj menj alá; mert megromlott a te néped, a melyet kihoztál Egyiptom földéből. Hamar letértek az útról, a melyet parancsoltam nékik, borjúképet öntöttek magoknak, azt tisztelik és annak áldoznak, és azt mondják: Ezek a te isteneid Izráel, a kik téged kihoztak Egyiptom földéből. Monda ismét az Úr Mózesnek: Látom ezt a népet, bizony keménynyakú nép. Azért hagyj békét nékem, hadd gerjedjen fel haragom ellenök, és törüljem el őket: Téged azonban nagy néppé teszek.

Az aranyborjú története a közfelfogásban az arany imádásának jelképe. Arról beszél, hogy mint emeli trónra maga fölé e világ az aranyat, mint hajlong körülte, szolgál neki s táncol eszeveszetten, ahogyan bálványa füttyül neki. A történet bibliai elbeszélése azonban épp az ellenkezőjéről beszél. Ez a nép nem imádja az aranyat, sőt minden aranyát és ékszerét odaáldozza Isten oltárára.

A közfelfogásban úgy is szerepel ez a történet, mint az igaz Istentől való elpártolás és a bálványokhoz való odaszegődés jelképe. A történet bibliai elbeszélése azonban nem ezt mutatja. Zavarólag hat ebben a vonatkozásban az a körülmény, hogy az eredeti szövegben Isten megjelölésére olyan szó található, melynek a héberben csak többes száma van, s amelyet a régi magyar fordítás a szöveghűség szószerinti értelmezésével szintén többes számban "istenek"-nek fordít, holott a zsidó ez alatt a szó alatt egy Istent, az Istent értette. A most folyó bibliafordítás már egyes számban fordítja. A bibliai történet szerint tehát nem arról van szó, hogy a nép elfordul az egy igaz Istentől s a bálványok közül fordul oda valakihez, hanem arról, hogy Áron a nép kívánságára aranyborjújában ábrázolja ki az Urat, az egy igaz Istent.

Az aranyborjú története tehát nem az Istentől való elpártolás, hanem az Istennel való közösség története.

1. Ebben a népben nagy vágy volt az Istennel való közösség után.

Mikor mindaz, amit ez a bibliai szakasz elmond, megtörténik, Izrael népe már hosszú idő óta vesztegel a Sinai hegy alatt. Szeretne már elindulni, hogy minél hamarabb elérjen az ígért földjére. Nem mer azonban Isten nélkül elmozdulni a helyéről. Isten eddig érzékelhető módon volt közöttük. Vezetésének látható képviselője volt közöttük Mózes, a felhő és a tűzoszlop. Most egyik sincs. Mózes már 40 napja fent van a Sinai hegyen. Talán már vissza sem jön. Vagy valami baj érte, vagy talán egyszerűen cserben hagyta őket és megszökött. A nappali felhő és az éjszakai tűzoszlop is eltűnt. Isten szellemi jelenléte nem elégíti őket ki. A szellemi jelenlétet csak az emberi hit tudja valóságossá tenni, s ebben, mint minden emberiben, mindig van valami esetlegesség, bizonytalanság. Azt szeretnék, hogy Isten olyan érzékelhető módon legyen közöttük, hogy ne legyen lehetséges senki számára nem meglátni, figyelembe nem venni Őt.

Ezért a konkrét, reális közösségért semmi áldozattól sem riad vissza a nép. Mikor Áron az Istennel való közösség, Isten jelenlétének biztosítása végett csak úgy hajlandó kiábrázolni az Urat, ha a nép minden aranyfülbevalót beszolgáltat erre a célra, senki sem érzi túlzottnak ezt a követelést. Senki sem akarja visszatartani a sajátját azzal az indoklással, hogy ilyen kevés arany már igazán nem számít. Mind az egész nép /3. v./ örömmel hozza meg áldozatát.

Ez a nép nagyon tud örülni annak, mikor helyreáll a közössége Istennel. Mikor Áron elkészül az arany Isten-képpel, meghirdeti másnapra az Úrnak ünnepét. A nép másnap korán kel, égő és hála-áldozatok tömegét hozza az oltárra az arany Isten-kép elé, azután áldozati lakomát csap, eszik, iszik, játszik. Örül. Örömeinek fő okát talán így lehetne összefoglalni: Itt az Isten újra, mehetünk tovább, ha nincs is köztünk Mózes többé!

Ne ítéljük el tehát Izraelt, hanem inkább szégyenkezzünk afölött, hogy mi nem vágyódunk ennyire az Istennel való közösség után, nem szeretnénk ennyire érzékelhetővé tenni jelenlétét, egészen jól megvagyunk Nélküle is, utunkat a saját fejünk után akarjuk járni, a Vele való közösség elnyeréséért nem hozunk áldozatot, sajnáljuk tőle az időt, erőt, pénzt s a Vele való együttélés öröme hiányzik, vagy egészen jelentéktelen az örömeink között!

2. Ez a nép mégis rákerült az Istennel való hamis közösség lejtőjére.

A vágy, ami ennek a népnek szívében él, alapjában helyes és követésre méltó példa, de a kivitelezés alatt teljesen félrecsúszik. Úgy akar közösségre lépni Istennel, hogy Istent csinál /1. v./, az ember csinálta Isten azonban mindig hamis Isten. Ezért is tiltotta meg Isten a törvényadáskor, mondván: "Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben vannak!" /II. Móz. 20:4./ Áronnak, a papság ősatyjának, ezt jól kellett

tudnia, hiszen időben is egész közel volt még hozzájuk a törvényadás s a törvényt vállaló szövetségkötés. Lehet, hogy ez dolgozik Áronban, mikor aranyat követel a néptől. E mögött a követelés mögött az a titkos reménység húzódik meg, hogy talán nem teljesítik ezt a nagy kívánságot s így elmarad az Isten-kép csinálása. Áron azonban saját okosságának csapdájába kerül. A nők és ifjak hiúságára számít, de számítása balul üt ki. Elfelejtí, hogy az ember az igaz Istennel szemben mindig zsugori, de a maga csinálta Isten érdekében minden áldozatra kész. Elhibázta az első lépést s ezzel rákerült a lejtőre, amelyen feltartóztathatatlanul gurul lefelé népével együtt. Elfelejtí, hogy neki Mózes szájának kellene lennie, képviselnie kellene Isten ügyét, törvényét, szövetségét akár az egész néppel szemben is. Ehelyett ügyeskedik és ráfizet. Dobogó szívvel és reszkető kézzel fogja az aranyat s kezdi meg olvasztását. Nem akar ő borjút önteni, ezt a nép sem követeli tőle, de az öntés borjúformát eredményez. /24. v./ Bizonyára jó fantázia kellett még ahhoz, hogy az öntvényben borjút láthasson valaki, de azután Áron segít még rajta egy kicsit vésővel. Lehetetlen, hogy Áronnak eszébe ne jusson az egyiptomi Ápis-isten, akit bikaborjú formájában imádtak az egyiptomiak, mint a szabadító erő istenét. Talán azzal nyugtatja meg magát, hogy itt most nem élő állatról van szó, hanem jelképről. Mindent elkövet azért, hogy a nép ne az egyiptomi bálványt imádjá az aranyborjúbán, hanem benne Izrael Istenének szolgáljon. Meg is mondja nekik: "Ez a te Istened, Izrael, aki kihozott téged Egyiptom földéről". /4. v./ A másnapi ünnepet is úgy hirdeti, mint az Úrnak ünnepét. Mindhiába. Áron számára a borjú az igaz Isten erejének jelképe, a nép számára azonban bálvány, az ünnep Áron számára az Úr ünnepe, de a nép a bűn ünnepét csinálja belőle.

Az ó ember örök törekvése formálja át itt is az Istennel való igazi közösséget hamis közösséggé. Az igazi közösségben Isten ragadja meg az embert, keríti hatalmába és rendelkezik vele, ebben a hamis közösségben azonban az ember akarja hatalmába keríteni Istent. A félelmetes, szent Istent az embernek kiszolgáltatott bálvánnyá teszik, a világmindenség Urát az ember szolgájává. Ebben a hamis életközösségben szerepet cserél Isten és az ember. Az ember lesz a fő, Isten az alárendelt. Az ember lesz Isten, Isten pedig az ember szolgálatára kötelezett ember. A hamis életközösség ezért mindig önimádás. Ahol az ember saját gondolatai szerint formálja Istent, ott magához akarja lehúzni a Mindenhatót. Isten azonban ezt nem vállalja. Megszakítja Izraellel is a közösséget. Nem úgy beszél immár a népről, mint "az én népem"-ről, hanem ezt mondja róla Mózesnek: "a te néped". /7. v./

Ez a bukás rendszerint ott következik be, ahol Isten elrejtőzik, az ember pedig nem tud várni Istenre. Ilyenkor az ember elfelejtí, hogy a várakozás nem tétlenség, hanem a mélyülés

ideje, az előbbi Isten-élmények lelki feldolgozásának áldott életszakasza. Türelmetlenségében cselekedni akar s cselekvésre akarja kényszeríteni Istent is.

Óh, hányszor torzult el a mi Istennel való közösségünk is úgy, hogy kis mindenestül cselédünk akartuk tenni a nagy Istent!

3. Van azonban ebben a szomorú történetben valaki, akinek igaz közössége van Istennel: Mózes.

Igaz ez a közösség azért, mert ebben Isten a fő. Nemcsak akkor keresi Istent, mikor neki van valamiért Istenre szüksége, hanem rendelkezésére áll Istennek, valahányszor csak Istennek van valami mondani valója a számára. Mindig van Isten számára ideje, pedig egy nagy nép felelős vezére. Nem bújik kötelességei sáncai mögé, mikor Isten hívja. Nemcsak futó percei, múltó órái vannak Isten számára, hanem napjai, hetei, sőt hónapja is.

Igaz ez a közösség azért is, mert ebben a kijelentés a fő. Isten a szóvivő benne. Ő a vezető. Közli az akaratát, beavatja terveibe, kijelöli a tervek valóra váltásában Mózes feladatát. Mózes pedig az elfogadó, aki készséggel és örömmel vállal minden szolgálatot.

Igaz ez a közösség azért is, mert benne a közérdek áll előtérben. Mózes közbenjáró imádságában hordozza ebben a közösségben népét. Úgy van közösségben Istennel, hogy Előtte állandóan közösségben van népével is. És úgy van közösségben népével, hogy előtte állandóan közösségben van Istennel. Ezért képviseli szenvedélyesen népe előtt Istent. Haragjában összetöri a kőtáblákat. De ezért képviseli szenvedélyesen Isten előtt is népét s könyörög számára bűnbocsánatért. Isten ezt a szent szolgálatot arra méltatja, hogy egyenesen Mózes kezébe teszi le népe sorsát. /10. v./

Igaz ez a közösség azért is, mert benne az egyéni érdek áll leghátul. Istennek az a terve, hogy Ábrahám hűtlen utódait megsemmisíti és Mózesből csinál áldott új kezdetet, őt teszi majd nagy néppé /10. v./, de Mózes elereszti a füle mellett ezt a csábító tervet, csak Ábrahám utódaiért könyörög.

Nem lehet nem gondolni mindebben arra a Krisztusra, akinek legteljesebb közössége volt Istennel és az emberiséggel, és aki a mi áldott közbenjárónk azért, hogy nekünk bűneink által nem zavart közösségünk lehessen Istennel. Ámen.